

Spis treści

CZĘŚĆ I lek. wet. Joanna Piekut

Wykaz przywołanych w tekście aktów prawnych 13

I. Polska przed wystąpieniem pierwszych przypadków ASF – jaka była nasza wiedza?	17
1. ASF (African Swine Fever/ afrykański pomór świń) – definicja według podręczników	17
2. Drogi przenoszenia ASF	18
3. Oporność wirusa ASF	19
4. ASF – rok 2013	20
5. Ćwiczenia LIBERO	22
6. Kwestia utylizacji zwierząt, a ASF	24
7. Pierwsze rozporządzenia	24
8. Pierwsze nakazy i zakazy dotyczące świń i dzików	28
9. Start akcji informacyjnych i szkoleń	29
II. Początki ASF w Polsce – pierwsze działania i decyzje	31
1. Droga ASF do Europy i pierwsze działania obronne	31
2. Jak wirus ASF dotarł do Polski?	33
3. Społeczne i ekonomiczne skutki pojawienia się ASF w Polsce	33
4. Występowanie ognisk ASF w latach 2014-2017	35
5. Pojęcie bioasekuracji	36
6. Nieprzystosowane prawo, a konieczność podejmowania szybkich decyzji	37

III. ASF u dzików	39
1. Bioasekuracja myśliwego	39
2. Kategorie obszarów w kontekście ASF – dla myśliwych	45
3. Myśliwi, a stada świń	46
4. Postępowanie z dzikami pozyskanymi w trakcie polowania – myśliwi	47
5. DDE – dokument dochodzenia epizootycznego	49
6. Postępowanie z dzikami pozyskanymi w trakcie polowania – lekarze weterynarii	51
7. Chłodnie i utylizacja – zapobieganie rozprzestrzenianiu się ASF	52
8. ASF u dzika odstrzelonego – diagnozowanie i konsekwencje	53
9. Postępowanie z dzikami padłymi	55
10. ASF u dzika padłego – diagnozowanie i konsekwencje	57
11. Postępowanie z dzikami występującymi poza obszarami leśnymi	61
12. Postępowanie z dzikami zabitymi w wypadkach komunikacyjnych	62
13. Wykrycie ASF u dzika – konsekwencje dla hodowców świń z danego obszaru – zasady przemieszczania świń	63
IV. Zwalczanie ASF u dzików	69
1. Rola i zadania Inspekcji Weterynaryjnej wobec problemu ASF u dzików	69
2. Zwalczanie ASF u dzików – ścisła współpraca weterynarii, myśliwych i nadleśnictw	71
3. Analizowanie liczebności dzików, a zwalczanie ASF	72

4. Ograniczanie liczebności dzików, jako narzędzie zwalczania ASF	76
5. Odstrzał dzików, jako narzędzie zwalczania ASF	84
6. Odłownie żywołowne, jako narzędzie zwalczania ASF	86
7. Odstrzał sanitarny, jako narzędzie zwalczania ASF	87
V. ASF u świń	93
1. Podejrzanie ASF w stadzie świń	93
2. Postępowanie weterynaryjne w przypadku podejrzenia ASF w stadzie świń	95
3. Stwierdzenie ASF u świń – wyznaczenie ogniska ASF	97
4. Stwierdzenie ASF u świń – wyznaczenie obszaru zapowietrzonego i zagrożonego	98
5. Perlustracje	101
6. Ponowne wprowadzenie świń	102
7. Odszkodowania za zwierzęta	102
8. Odszkodowania za inne straty	105
9. Utrata odszkodowania	106
VI. Bioasekuracja w hodowlach świń	109
1. Cele bioasekuracji i skutki jej nieprzestrzegania	109
2. Zasady bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie	112
3. Kontrole przestrzegania/spełniania warunków bioasekuracji	121
4. Ogniska – drogi wejścia wirusa	122
5. Bioasekuracja lekarzy weterynarii	123
6. Koszty bioasekuracji, programy pomocy	125
7. Ubój świń na użytek własny	130

VII. Program Bioasekuracji	131
1. Program Bioasekuracji 2015-2018	
– zakładane cele i sposoby ich realizacji	131
2. Realizacja Programu Bioasekuracji	
w woj. podlaskim	136
VIII. Weterynaryjne dokumentowanie	
działań związanych z ASF	141
1. Dokumentowanie działań przed pojawieniem się	
ASF u dzików – zapobieganie i monitoring	141
2. Dokumentowanie zwalczania ASF u dzików	143
3. Kontrole, szkolenia, kampanie informacyjne	145
4. Dokumentowanie zwalczania ogniska ASF	147
IX. Zwalczanie ognisk ASF – strategia i efekty	155
1. Administracyjne zwalczanie ASF- skuteczne	
ale pełne emocji	155
2. Kampania informacyjna, jako narzędzie walki z ASF ...	159
3. Szkolenia, jako narzędzie walki z ASF	161
4. Współpraca między instytucjami, jako narzędzie	
walki z ASF	166
5. Zapobieganie przedostawaniu się ASF z zagranicy.	166
X. Uczestnicy zwalczania ASF.	167
1. Inspekcja Weterynaryjna oraz lekarze weterynarii	
wolnej praktyki wyznaczeni do wykonywania	
czynności zleconych przez organy Inspekcji	168
2. Lekarze weterynarii wolnej praktyki,	
którzy obsługują produkcję trzody chlewnej	169
3. Hodowcy trzody chlewnej	170
4. Zespoły zarządzania kryzysowego	
wojewódzkie/powiatowe/miejskie/gminne	171
5. Myśliwi	174
6. Nadleśnictwa	174

7. Policja	175
8. Straż pożarna	175
9. Zarządcy dróg	175
XI. ASF – zmiany w wiedzy i przepisach.	177
1. Zmiana definicji ASF na chorobę wolno szerzącą się	177
2. Hodowle świń – jakie zmiany wymusił ASF?	178
3. Myślistwo – jakie zmiany wymusił ASF?	181
4. Weterynaria – jakie zmiany wymusił ASF?	182
5. Nowa współpraca	186
XII. Prognoza dla ASF	187
1. Skutki dalszego rozprzestrzenienia się ASF na terenie Polski	187
2. Kluczowe działania ograniczające rozprzestrzenianie się ASF	188
3. Elementy działań kluczowych	189
4. Geograficzna prognoza rozprzestrzeniania się ASF ...	191

CZĘŚĆ II

**prof. dr hab. Zygmunt Pejsak, Uniwersyteckie Centrum
Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytet Jagielloński
– Uniwersytet Rolniczy w Krakowie**

Wykaz przywołanych w tekście aktów prawnych	195
I. Rozwój sytuacji oraz cechy epizootii ASF w Polsce	197
II. Dziki jako główny rezerwuar wirusa ASF oraz wektor w szerzeniu się choroby	203
III. Znaczenie ogrodzenia oraz innych barier w ograniczaniu przemieszczania się dzików.	209

IV. Szanse ograniczenia populacji dzików	211
V. Bioasekuracja – jedyny sposób ochrony stada przed ASF	215
VI. Przeżywalność ASF w składnikach paszy oraz gnojowicy	235
VII. Świadomość właścicieli stad podstawą sukcesu w ochronie przed ASF	241
VIII. Zmiany sekcyjne stwierdzane przez lekarza weterynarii w trakcie badania sekcyjnego	243
IX. Zwalczenie ASF	245
X. Zasady przemieszczania świń w strefach i obszarach dotkniętych afrykańskim pomorem świń	247
XI. Czy w zwalczaniu ASF można liczyć na szczepionkę	255
XII. Kompartmentalizacja – bezpieczny sposób na ograniczenie restrykcji związanych z wystąpieniem ASF w obszarze o dużej gęstości populacji świń	259
XIII. Propozycja „Strategii zwalczania ASF we wschodniej części Unii Europejskiej”	267
XIV. Zasady przeprowadzania okresowej kontroli fermy oraz badań związanych z dochodzeniem epizootycznym	271

XV. Główne założenia strategiczne w zwalczaniu ASF u dzików	275
XVI. Cykliczne kampanie podwyższające świadomość o istniejącym zagrożeniu	279
XVII. Jak zwalczono ASF w Hiszpanii; wieloletnie doświadczenia, z których w wielu zakresach można skorzystać	281
XVIII. Ocena dotychczasowych działań ukierunkowanych na zwalczenie ASF	293
Piśmiennictwo	301